

مقاله کوتاه علمی

اولین گزارش گونه (*Chrysolina oricalcia* (Col.: Chrysomelidae: Chrysomelinae) از ایرانمصطفی میرزایی^{۱*} و جاماسب نوذری^۲

۱- مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، بخش جانورشناسی کشاورزی، تهران، ایران.

۲- گروه گیاه‌پزشکی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج، ایران.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: m_mirzaie@ut.ac.ir

First report of *Chrysolina oricalcia* (Col.: Chrysomelidae: Chrysomelinae) from IranM. Mirzaei^{1*} and J. Nozari²

1. Agricultural Zoology Research Department, Iranian Research Institute of Plant Protection, Tehran, Iran.

2. Department of Plant Protection, College of Agriculture, University of Tehran, Karaj, Iran.

*Corresponding author, E-mail: m_mirzaie@ut.ac.ir

Abstract

In the course of a faunistic study of leaf beetles (Col.: Chrysomelidae) in Alborz province, between the years 2012 and 2015, the species *Chrysolina oricalcia* was identified. This species is first recorded from Iran.

Key words: Iran, Alborz province, fauna, Chrysomelidae, Chrysomelinae.

bulgarensis Schrank, 1781; *Chrysolina bulgarnensis* Bedel, 1892; *Chrysolina dieneri* Merkl, 1897; *Chrysolina hobsoni* Stephens, 1831; *Chrysolina incrassata* Marsham, 1802; *Chrysolina laevicollis* Olivier, 1807; *Chrysolina lamina* Fabricius, 1792; *Chrysolina olivacea* Schaller, 1783; *Chrysolina orichalcea* Gmelin, 1790.

بدن محدب و تخم‌مرغی، سطح پشتی سیاه برنزه و کمی درخشان، فاقد رفلکس متالیک؛ نقاط اولیه روی بال‌پوش‌ها عمیق و در نه ردیف به صورت منظم قرار گرفته، نقاط ثانویه (Secondary Puncture) ریز و سطحی؛ پیش‌گرده دارای لبه‌های برآمده که در تمام طول خود با یک سری نقاط فرو رفته خطی از قسمت میانی جدا شده، حاشیه کناری پیش‌گرده کشیده و نسبتاً بدون انحنا، قسمت میانی آن معمولاً صیقلی بوده و منقوط نیست. سطح شکمی سیاه و معمولاً متالیک است. طول بدن ۹ میلی‌متر می‌باشد.

پراکنش: گونه‌ای با پراکنش وسیع در قاره اروپا بوده و در آسیا تنها از ترکیه، مغولستان و ناحیه سیبری (روسیه) گزارش شده است.

جنس *Chrysolina* Motschulsky, 1860 با بیش از ۶۰۰ گونه در قالب ۵۷ زیرجنس در منطقه پالئارتیک، بزرگ‌ترین جنس زیرخانواده Chrysomelinae محسوب می‌شود (Kippenberg, 2010). لاروهای این جنس از برگ و بالغین از برگ و گرده گل تغذیه می‌کنند (Bienkowski, 2010b). تعدادی نیز از عوامل کنترل بیولوژیک علف‌های هرز محسوب می‌شوند. در این جنس شاخک ۱۱ بندی، پالپومر انتهایی نرمال، حاشیه داخلی اپی‌پلئورون مژه‌دار، نقاط اولیه (Primary puncture) بال‌پوش‌ها به صورت منظم در ردیف‌هایی قرار گرفته و ناخن‌ها ساده هستند (Warchalowski, 2010).

در بررسی فون سوسک‌های برگ‌خوار استان البرز که طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ انجام شد، گونه *Chrysolina oricalcia* متعلق به زیرجنس *Sulcicollis* Sahlberg, 1913 جمع‌آوری و شناسایی و توسط دکتر Andrzej Bienkowski از مؤسسه اکولوژی و تکامل دانشگاه علوم کشور روسیه تأیید گردید.

***Chrysolina oricalcia* (Müller, 1776)**

Selected references: Bienkowski, 2001; 2010a;

Kippenberg, 2010; Warchalowski, 2010.

Synonyms: *Chrysolina austriaca* Olivier, 1790;

Chrysolina bicolor Gabriel, 1902; *Chrysolina*

نمونه مورد مطالعه: یک حشره نر و دو ماده از این گونه در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۹۲ از منطقه طالقان (استان البرز) در موقعیت جغرافیایی $36^{\circ}20'14''$ شمالی، $49^{\circ}45'57''$ شرقی و از ارتفاع ۱۴۳۹ متری بالاتر از سطح دریا توسط مؤلف اول جمع‌آوری گردید.

منابع

- Bienkowski, A. O. (2001) A study on the genus *Chrysolina* Motschulsky, 1860, with a checklist of all the described subgenera, species, subspecies, and synonyms (Coleoptera: Chrysomelidae: Chrysomelinae). *Genus* 12 (2), 105-235.
- Bienkowski, A. O. (2010a) A Review of the Leaf-beetle Genus *Chrysolina* Motschulsky (Coleoptera, Chrysomelidae) from Russia and European Countries of the Former USSR: I. A Key to Species with Developed Hind Wings. *Entomological Review* 90 (7), 885-902.
- Bienkowski, A. O. (2010b) Feeding Behavior of Leaf Beetles (Coleoptera, Chrysomelidae). *Entomological Review* 90 (1), 1-10.
- Kippenberg, H. (2010) Chrysomelinae. pp 390-443 in Löbl, I. & Smetana, A. (Eds) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 6, Chrysomeloidea*. Stenstrup, 924 pp. Apollo Books
- Warchalowski, A. (2010) *The palaeartic Chrysomelidae. Identification keys*. 1211 pp. Natura Optima Dux Foundation, Warszawa, Poland.